

השמטות

מסכת יומא

איתא במס' יומא (פו:) אמר ר' יוחנן גדולה תשובה שדוחה את לא תעשה שבתורה, וקשה דמה החידוש הא קיימ"ל בכל מקום שעשה דוחה לא תעשה, ונראה לתרץ שבאמת מה שאמרינן בכל מקום שעשה דוחה לא תעשה תלוי בזה שהעשה של תשובה דוחה לא תעשה, דלעולם קשה האיך ידחה העשה בכל מקום הלא תעשה, הא בזדאי הלא תעשה חמור מעשה (עי' יבמות ז'), רק צריכים לומר מחמת שהדין הוא שהיכן שהלא תעשה איתא בשאלה כמו בקונס וכדומה אליבא דר"ע העשה דוחה הלא תעשה וא"כ השתא דאמרה תורה שתשובה יועיל לכפר על החטא של הלא תעשה, הוי כל לא תעשה ג"כ נחשב כמו דאיתא בשאלה והיינו ע"י תשובה.

היא שלעולם אל תשובה מיראה נעשה מהזדונות שגגות אבל בתשובה מאהבה נעשה מזדונות זכויות ואז בזדאי צריך להועיל אפילו בלא דחי' דהוי כאילו עוקר לגמרי החטא, וממילא אל תשובה אפילו נעשה מיראה ג"כ הוי איתא בשאלה היינו לעשות תשובה מאהבה וכשאיתא בשאלה מועיל אליבא דר"ע, וממילא כשכאן מועיל אפילו מיראה הוי כל לא תעשה שבתורה בגדר איתא בשאלה היינו לעשות תשובה אפילו מיראה.

ובזה ניחא מה שפסקינן דאיך עשה דוחה לא תעשה שיש בה כרת, דקשה הא איתא בגמרא (שם) מה לי חומרא וזוטא מה לי חומרא רבא, וכמו שאמרינן דעשה דוחה לא תעשה בלא כרת מחמת דאיתא בשאלה ע"י תשובה, כמו כן ידחה העשה הלא תעשה שבכרת, כי אפילו על לאו שבכרת ג"כ מועיל תשובה, אבל באמת מה צדקו מאוד, כי לפי שאמרינן לעיל דהכל תלוי בהתשובה מאהבה, ואכל כרת לא יכול להיות כלל התשובה מאהבה, כי באמת איך יכול להגיע לתשובה מאהבה כשעדיין היראה של עונש עליו, אבל באמת זאת תלוי בתשובה מיראה וכמו שאיתא בכל הסה"ק, שבתחילה עושה תשובה מיראה ונעשה מהזדונות שגגות וממילא כשנתהוה שגגות לא יהי' לו עונש עליהם ואח"כ יוכל להגיע לאהבה ועי"ז נעשה זכויות, אבל כ"ו בלא תעשה גרידא דע"י התשובה מיראה נעשה שגגות ונוטל העונש, אבל אל תשובה אפילו על שוגג ג"כ יהא בעונש כמאמר הגמ' שחייבי כריתות שוגגין צריכין כפרה, וממילא לא יוכל להגיע לאהבה שיעשה זכויות, וממילא אפילו בתשובה גופא לא איתא בשאלה כנ"ל, וממילא שפיר לא יוכל לומר דהלאו דכרת שעשה ידחה הלא תעשה כיון דלא איתא בשאלה דהיינו התשובה מאהבה.

ואין להקשות הלא על עשה ג"כ יוכל להועיל תשובה וממילא נמצא דגם העשה איתא בשאלה ולמה ידחה הלא תעשה, אבל באמת לא שיה כלל כי אל תעשה כשיעשה תשובה הזדונות נעשה כשגגות ואונס וכאלו לא עבד כדאיתא בירושלמי, אבל אל תעשה עבר נעשה ועשה תשובה אפילו אם יחשב לאונס, אעפ"כ זאת לא יחשב דהוי כאילו עבד העשה וממילא אינו נחשב דאיתא בשאלה, אבל אל תעשה הוי שפיר איתא בשאלה ושפיר אמרינן דבכל מקום העשה דוחה הלא תעשה.

ואין להקשות על תשובה גופא, הא דאמרה התורה שתשובה יועיל ויהי' ממילא הלא תעשה בגדר איתא בשאלה, לא ידחה ולא יהי' איתא בשאלה, אבל האמת

מסכת מגילה

איתא במס' מגילה (יז) הקורא את המגילה למפרע לא יא, יש לפרש דהנה יש חיוב לשמוע את המגילה מראשה עד סופה, והנה בהתחלת קריאתה כשמתחיל השומע לשמוע הסיפור איך שמלך אחשורוש עשה משתה לכל שריו וגו', אזי לפוס ריהטא לא יצין עוד כ"כ טעם החיוב והנחיות לשמוע מזה, כי מאי נפ"מ כ"כ בזה. גם מהסיפור שאח"כ דגם ושתי המלכה עשתה משתה וגו' וכן ממה שנהרגה אח"כ, וכן אפילו מהסיפור שאחר זה דנלקחה אסתר המלכה לבית המלך, ועכ"פ לצד היותה מבני עמינו ירגיש השומע שכדאי מה לידע מזה, וכן מהסיפור דבגתן ותרש שרצו להרוג את המלך בצס, לא יצין ג"כ עוד השומע הנחיות לשמוע מזה, ואולם הסיפור שאחר זה מגזרת המן הרשע, יצין האדם דזה מעניין גם עתה לכל ישראל, מאחר דכל עם ישראל היו אז בצכנה ח"ו, ואמנם כשמגיע השומע אל הסיפור דבליה ההוא נדדה שנת המלך וגו' אז יצין השומע למפרע כל העניינים

על צוריים והנחיות לשומעם, כי המסבב את כל הסיבות שלח התרופה קודם המכה, וסיבב אשר המלך אחשורוש יעשה משתה, וכן ושתי תעשה סעודה ולא תמרה לבוא בדבר המלך ומיהרג, ותמלון אסתר המלכה תחמיה, ותספר למלך ממעשה בגתן ותרש בשם מרדכי, ועי"ז באה אח"כ הישועה לכל עם ישראל.

ואולם מן הראוי שכל איש ישראל יאמין ויצין מיד בכל דבר פעולה שנעשה בעולם שאין זה מקרה, אלא הכל נעשה בשביל ישראל, כי אפילו פורעניות ר"ל שבאה לעולם אמרו רז"ל (יבמות סג) דהוא רק בשביל ישראל, והגם שאינו מצין את זה עוד כ"כ, עכ"ו החיוב להאמין בזה, וזהו ששינוי במשנה הקורא את המגילה למפרע היינו דאם כשמגיע לסוף דברי המגילה רק אז יתחיל להצין את העניינים למפרע, לא יא, כי אז אפילו אומות העולם התחילו להצין וכמ"ש במגילת אסתר (ת, יז) ורבים מעמי הארץ מתייהדים וגו', אלא החיוב לכל אחד ואחד מישראל להצין ולהאמין את זאת מתחילה וכנ"ל.